

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Casvum Conscientiæ

Continens Praxim exactissimam De Censvris Ecclesiasticis, Aliisque Poenis, & Canonicis impedimentis, in Septem Libros distributus ...

Decisiones Casvum Conscientiæ Ex Doctrina Consiliorvm Martini Ab Azpilcveta Doctoris Nauarri collectæ, & iuxta librorum iuris Canonici dispositionem in suos Titulos distributæ

Sayer, Gregory

Venetiis, 1627

Titvlvs XI. De filijs presbyterorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13903

DECISIO IX.

Ex consil. 9. aliis 8. de regular.

Regularis professus, & post promotionem ad ordinem Diaconatus ob sua delicta ab ordine eiectus, & habitus ordinis exutus, si delicta, ob quae eiectus ab ordine fuit, irregularitatem, aut aliam inhabilitatem non inducunt, super quibus Episcopus dispellere nequit, ab Episcopo diecesano originario recipi, & presbyterio ordinari potest, dummodo sufficiens patrimonium habeat, & erate, literatura, & moribus postea idoneus repertus fuerit, sublata prius inhabilitate, si quam habeat, quam Episcopus potestate sua ordinaria tollere poterit; si vero eiectus sit ab ordine ob delictum inducens irregularitatem, a qua Episcopus absolvere non potest, post dispensationem a Papa obtentam, (si antequam eijceretur non fuisset cum illo dispensatum super ea per ordinis sui privilegia, quae communiter religionibus conceduntur, ut possit superiores earum dispensare cum subditis suis super omni irregularitate, excepta illa, quae ex homicidio voluntario, & mutilatione, ac bigamia oritur.) illum similiter Episcopus originis promovere potest.

DECISIO X.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Proviusus de Curato, sed nulliter ob defectum aetatis, nec promoueri se faciens ad presbyterium, nec horas Canonicas recitans, credens tamen quamvis falsò, se & ad horas, & ad promouendum teneri, non solum peccat acceptando collationem, & possessionem, sed etiam omittere horas, nec promoueri se faciendo. Quamvis enim verè nò teneatur ad horas, nec promoueri obligetur qui beneficium possidet curatum, de quo nulliter est proviusus, propter erroneam tamen conscientiam, falsò putans se ad horas, & ad promouendum teneri, si id non praestat, duplex peccatum committit.

TITVLVS IX.

De Sacra Vnctione.

S V M M A R I V M.

1 *Christina, quamvis ex oleo, & balsamo fieri debeat, oleum tamen de sola Sacramenti essentia est.*

DECISIO I.

Ex consil. unico tam in antiquis, quam in Novis.

Quamvis Christina ex oleo, & balsamo mixta materia confirmationis sit, ita ut graviter peccaret Episcopus, qui ex solo oleo id conficeret, solum tamen oleum eius materia substantialis, & essentialis est, admixtio autem balsami de precepto tantum est, ut ait S. Thom. 3. p. q. 7. art. 1. & 2. Caj. ibi. & Sor. 4. d. 7. art. 2. Sic ut in simili, materia substantialis calicis solum vinum est, quamvis ei aqua ex precepto misceri debet; ideoque Confirmatio solo oleo facta tenet, nec iteranda est, sed supplenda, ca. r. de sacram. non iterand. ca. r. de sacra unct. & constat ex Nau. in Man. cap. 2. l. num. 8. quae suppletio defectus balsami, per solam linitionem balsami faciendam non est, sed eadem oratione, & iisdem verbis, quibus ipsa Christina siue confirmatio fit, fieri debet; nec tamen propterea fit iteratio sacramenti, quia ad sacramenti reiterationem non sufficiunt materia, & verba sine intentione debita conficiendi sacramentum, non conficiatur illud ex S. Tho. 3. p. q. 64. art. 8. & ita cum secunda linitio non fiat intentione ministrandi sacramentum confirmationis (eo quod confirmatio etiam sine balsamo facta, valida est,) sed solum supplendi defectum eius, quod illi iam ministrato defuit non potest, nec dici debet iteratio, sed suppletio.

TITVLVS X.

De Sacramentis non iterandis.

Hic titulus deest in antiquis.

S V M M A R I V M.

- 1** *Diaconatus ordinem sumens, si non accipit, nec tangit librum Evangeliorum, in cuius traditione imprimitur character, ordinem non accipit.*
- 2** *Vestes de essentia, & substantia ordinum, non sunt, unde illarum defectus, vel mutatio nihil nocet.*
- 3** *Characterem alicuius ordinis, qui ob defectum intentionis suscipiens vel Ministri, non suscipit, de licentia sui Episcopi, vel Papa, potest illum clam suscipere ab alieno Episcopo, ubi sit incognitus.*

TITVLVS I.

Ex consil. 3. in Novis, deest in antiquis.

Diaconus ordinatus absque contactu libri Evangeliorum, cuius traditione character verè suscipitur, Diaconus non est, cum illius libri traditio de essentia, & substantia ordinis Diaconatus sit; adeo ut si talis postea ordinetur Sacerdos, hanc intentionem conditionalem habens, Nolo suscipere Sacramentum si non sum Diaconus, utique Sacerdos ordinatus non est, cum intentionem actualem haberit non accipiendi illum, si non erat Diaconus, unde & Diaconatum, & Presbyterium iterum si ne vlla dispensatione accipere potest, modo in eis non ministraverit: Tamen a Papa dispensatio habenda erit, ut duobus ordinibus prefatus Diaconatus, & Presbyterij ordinari possit. Arg. ca. 1. de cler. non ord. minist. & Nau. in Manic. 27. num. 242.

DECISIO II.

Ex consil. 5. in Novis, deest in antiquis.

Explicite intentione habens ordines suscipiendi, dubitando tamen an per actiones, & verba Episcopi conferrentur ordines, eo quod aliquae ex solitis sacris vestibus ex incuria ei in tali ordinatione defunt verè ordinatus est, cum vestis de essentia ordinationis non sit, nec scrupulus ille collationem impedire potest.

DECISIO III.

Ex consil. 7. in Novis, deest in antiquis.

Qui ob defectum intentionis suscipiens, vel Ministri, characterem alicuius ordinis non suscipiunt, ad hoc ut iuste, & rectè ordinati reputentur, ad utendum ordinibus susceptis, qui eis defunt, ne bis ordines suscipiant, & irregularitatem contraxissent, accedentur, ordinariorum suos clam adire debent, eisque sacramentaliter confiteri, ne revelare possint, ab eisque, vel a Papa licentiam petere, ut illos clam ab alieno episcopo longe distante, ubi sunt incogniti, suscipere queant.

TITVLVS XI.

De filijs presbyterorum.

S V M M A R I V M.

- 1** *Filius natus in figura matrimonij, iuste credere potest se esse legitimum, ad hoc ut ordinari possit.*
- 2** *Illegitimus bona fide ordinatus, non est suspensus.*
- 3** *Illegitimus sine dispensatione incapax est beneficij.*
- 4** *Illegitimus factus religiosus ordines sacros sumere, & beneficia manualia habere potest, non autem prelaturar.*
- 5** *Commenda perpetua dat titulum legitimum, non sic temporalis.*
- 6** *Dispensatio ad beneficium per Commendam perpetuam expirat.*
- 7** *Dispensatio Comitis Palatini cum illegitimo, ad ordines, aut beneficia non extenditur.*
- 8** *Dispensare etsi consetur Papa, quando facit aliquid contra*

ius super quo dispensare potest, secus tamen est in Episcopo.

Dispensatio prohibens filium obtinere beneficia patris in eadem ecclesia, cum sit exorbitans, & odiosa, non comprehendit nepotem legitimum ex filio illegitimo.

DECISIO I.

Ex consil. 1. in vrisque.

Filius natus in figura Matrimonij, qui multis annis credidit se filium matris suae, & omnes etiam communiter, ubi natus, & educatus in sua infantia, & pueritia fuit, eum pro legitimo habuerunt, iuste, & tamen conscientia credere potest se legitimum esse, quamvis eius mater postea, & vivens, & moriens dicat illum non esse legitimum, & credendo firmiter se legitimum esse, sine dispensatione, aut scrupulo ordines sumere potest; Quod si ob dictum matris dubius sit, & dubium illud aut non potest, aut deponere non vult; non potest sine peccato, & dispensatione ad ordines promoveri, quia qui contra conscientiam suam agit, edificat ad gehennam, c. fin. de praescrip. & c. ad audientiam, de homic.

DECISIO II.

Ex consil. 2. deest in Novis.

Illegitimus putans se habere dispensationem Papae ad ordines sacros, cum tamen non haberet, nisi commissam de dispensando ordinario missam; & bona fide sub diaconatum ab alio Episcopo cum literis dimissorijs accipiens, in suspensionem, & irregularitatem non incidit, ex Nau. c. 25. nu. 70. & ea. 27. nu. 155. Et licet subdiaconatum ita sine dispensatione sumendo suspensus fuisset, eum tamen Episcopus originis dispensare potest, maxime cum praefata ordinatio facta sit bona fide sine dolo, c. Lug. diuensis, & gl. c. non inuitati 9. q. 2. cum Episcopus regula riter ab omni suspensione lata a iure absolueret possit, ita s. yla. ver. suspensio. q. 8. arg. ca. nuper. de sent. exc. vnde fiscal. Episcopo absolutus, ad superiores ordines ascendere v. licet: Ab irregularitate vero si quam contraxisset illegitimitas celebrando in suspensione, virtute iubilaei, neque in foro exteriori, neque in interiori absolui & liberari potest: sed neque per iubilaeum absolui, quis valet a suspensione quoque ad forum exteriori, nisi id in eis exprimat, quod tamen rarissime fit, quamvis in foro conscientiae a suspensione iubilaei virtutem liberandi habeant, cum iubilaeum Dei regulariter respiciant.

DECISIO III.

Ex consil. 3. alias 6.

Collatio beneficii, aut canonicatus facta illegitimo. Cum quo episcopus originis solum dispensavit ad ordines minores, & non ad beneficium, non est valida, ca. si. de filiis presb. Et quamvis episcopus originis cum illegitimo non solum ad ordines, & beneficium simplex, ca. 1. & 2. de fil. presb. in 6. sed etiam ad canonicatum Ecclesiae cathedralis dispensare potest, ex Atzh. in d. cap. 1. & 2. de fil. presb. in 6. ad talem tamen canonicatum dispensare non censetur, nisi id exprimat. Franc. in capit. 1. de fil. presbyt. in 6.

DECISIO IV.

Illegitimus factus religiosus, per professionem factus legitimus, sine dispensatione, & sacros ordines assumere, & alia quaecunque beneficia manualia, & officia regularia sui ordinis, & monasterij habere potest, si careant cura animarum, & quae, qui habent, non dicuntur prelati, c. 1. de fil. presb. & Card. in ibid. & solo iuri iurisdictionales sunt manualia, & quae ad nutum dantur, & aufertur possunt, c. 2. & c. cum ad Monasterium, s. tales, de statu monach. Praelati autem soli proprie sunt episcopi, & superiores eorum, & Praefecti ecclesiarum collegiarum secularibus, vel Regularibus, & non alij, etiam si copiosos redditus habeant, ca. cum ad ecclesiarum, de off. ord. ca. cum in illis, s. illis vero,

de praeb. in 6. Card. in cle. Dudum, s. statumimus, q. 9. de sepult. illegitimus autem regularis sine dispensatione beneficium curatum habere nequit, etiam si illud Manuale sit. Ant. & Card. q. 8. & 9. in c. 1. de fil. presb.

[Nunc autem omnia circa illegitimos iuxta constitutionem S. D. N. Sixti V. & eius declarationem intelligenda sunt addita moderatione Bullae Greg. 14. incipientis, Cir-cumspecta anno 1590.]

DECISIO V.

Ex consil. 4. alias 9. de praebend.

Commenda beneficii, vel collatio beneficii in commendam facta, si temporalis sit, ca. Nemo deinceps, de elect. in 6. qualis est etiam illa, per quam beneficium litigiosum commendat ordinarius alicui, ut seruiat ei lite pendente, c. 2. vt lit. pend. in 6. & per quam hodie commendatur ecclesia parochialis per viam vicariae, donec illi de Rectore provideatur: prout statuit Conc. Trid. sess. 24. ca. 18. de refor. & per quam Papa solet aliquando beneficium sibi reservatum vacans commendare alicui, donec illud alicui conf. rat, non dat ius in beneficio, nec commendatarius facit fructus suos, neque est praelatus beneficii, sed procurator, habens tamen legitimam administrationem: Commenda vero perpetua, per quam Sedes Apostolica confert beneficium in commendam quoad vitam Commendatarij, c. illud, c. qui plures, c. relatio, d. 2. q. 1. Pan. in c. querelam, de relect. & Gomez. in regul. de infir. resign. q. 13. & de trien. possess. q. 5. habetur pro titulo legitimo, & commendatarij tales pro Praelatis habentur, & faciunt fructus suos, & facere possunt quicquid possunt titulares, exceptis ijs, quae per literas commendatorias eorum excipiuntur.

DECISIO VI.

Dispensatio ad vnum beneficium expirat per acceptationem alterius collati in commendam perpetuam, c. 1. de fil. presb. in 6. & Gomez. ubi supra, q. 5. non tamen si commenderant temporales, tunc enim per illas dispensatio non censetur extinguui.

DECISIO VII.

Ex consil. 5. alias 2.

Comes Palatinus, aut alius secularis princeps cum illegitimo ad ordines minores, aut beneficium simplex dispensare nequit, cum huiusmodi facultatem legitimandi quoad spiritualia non habeant; vnde collatio beneficii illegitimo alicui, a talibus dispensato, facta nulla, & invalida est, cum omnis illegitimus ante debitam legitimationem, vel dispensationem ab habente ad hoc potestatem, beneficii ecclesiastici incapax, & inhabilis sit, ex toto tit. de fil. presb. & co. tit. in 6. ordines autem Minores virtute talis legitimationis a Principe seculari factae suscipiens non est ipso iure suspensus, suspendi tamen potest, cap. vel non est compos, de temp. ord.

DECISIO VIII.

Ex consil. 5. in Novis deest in antiquis.

Illegitimus ab Episcopo, cui neque ratione originis, neque ratione beneficii, neque ratione domicilij subditus, ad ordines Minores sine expressa dispensatione ab illegitimitate, male ordinatus esse censetur, cap. primo, de filiis presbyt. in 6. Neque episcopus talis sic aliquem ordinando aut potest, aut secum tacitus dispensare censetur. Quamvis enim Papa, quando aliquid facit contra ius, su per quo dispensare potest, tacitus dispensare iudicatur Arg. l. quidam consulebat, ff. de regul. iur. Secus tamen in episcopo dicendum est, ex Pan. in ca. diuersis fallacijs, de cler. coniug.

DECISIO IX.

Ex consil. 89. & 10. in Novis, eadem sunt, de sunt in antiquis.

Filius qui ante Concilium Tridentinum, sess. 25. de ref. c. 15. ex dispensatione Papae beneficium obtinuit in Ecclesia, in qua pater eius mortuus fuerat beneficiatus, mortuo

tuo patre aliud in eadem Ecclesia de nouo obtinere non potest; cum hac ratione paternæ incontinentiæ memoria refricaretur, id quod in prædicto Concilio prohibitum est in quantum prohibet eis, vt in ecclesiis, vbi patres beneficium aliquod obtinuerunt, non possint etiam dissimile beneficium obtinere, nec in dictis ecclesiis quocummodo ministrare; nec pensiones super fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinuerunt habere. Quæ verò de filiis presbyterorum, aut in Extrauaganti Clementis VII. quæ incipit. *Ad canoniam conditores*: aut in Concilio præfato Trident. statuntur, ad nepotes presbyterorum extendi non debent, quasi nepotes ab eorum beneficiis sicut filij, excludantur: eo quod iura cum loquantur de filiis, ad nepotes secundum magis veram, & communiorum opinionem non sunt extendenda glo. in c. presbyterorum, dist. 56. maxime cum alia ratio sit filiorum illegitimos, alia verò nepotum, qui legitimi sunt. Neque enim Nepos legitimus paternam incontinentiam, sed continentiam refert filius autem illegitimus incontinentiam patris representat militatque pro eo illa præsumptio, quod filius patri similis esse præsumitur.

Aduertendum est circa id quod tradit author de Nepotibus, quod cum Illustrissimi, & Reuerendissimi Cardinales Congregationis Sacri Concilij Trid. existimauerint, tã in dicta constitutione Clementis VII. quàm in Concilio Trid. sub illa prohibitione. Ne filij illegitimi beneficium paternum obtinere possint, comprehendere nepotem legitimum ex filio illegitimo, respectu beneficij, aucti ob ea Concilij verba *Longissime*, nec vlla in his terminis Rotæ decisio reperta fuisset itauerunt postea iidem Cardinales ex ordine S. D. N. Gregorij XIII. intelligere, quid de hac re Rota sentiret, vbi vt notat Nauar. conf. 10. in Nouis, dictum fuisse in Rota duodecima die Februarij 1574. nõ comprehendere nepotem legitimum ex filio legitimo neque sub Clementina, neque sub Concilio Trident. tam inspectis verbis, quam etiam inspecta mente, seu ratione tam Clementinæ, quàm Concilij, quæ Rotæ decisio probati facile potest, si quidem si verba Clementinæ consideremus, certum est illa non conuenire nepoti legitimo, vt patet ibi. *In ipsorum resignantium filios ex fornicatione natos, &c.* & ibi. *Super defectu Natalium quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus genui patiebantur.* & ibi. *ob inordinatum spirituum filiorum amorem.* &c. & ibi. *Quod de cetero filij presbyterorum ex fornicatione nati, &c.* Similiter nec verba Concilij conueniunt, vt patet ibi. *Qui non ex legitimo Matrimonio nati sunt.* Vnde cum regula generalis sit, quod vbi verba dispositionis non conueniunt; neque dispositio ipsa conueniet, ex Bartolo, & Decio in l. 4. §. prætor ait, de dam. inf. & idẽ Bar. in c. 1. num. 2. de elect. & Alciat. in l. liberorum. nu. 6. de verb. sign. & ibidem Alex. in ver. Tertius casus est, & in dictis constitutionibus solam mentio fit filiorum; non ea solam ratione, quod filij sint, sed quia nati sunt fornicatione; consequens est, vt que de solis filiis illegitimis statuuntur, in nepotibus legitimis locum non habeant, ex Bar. in l. si. Co. de filiis natur. qui etiam cum alijs communiter concludit conclus. 1. num. 58. de verb. signif. nepotem legitimum ex filio illegitimo heredem ab aucto institui posse, quia in eo vitium paternum, & per consequens qualitas patrem excludens cessat, vt docent Card. Paleot. de Nothis, & Spurijs, c. 53. & Couar. in ept. par. 2. ca. 8. §. 5. nu. 13. Sed neque mens, aut ratio Clementinæ, aut Concilij locum habet in nepote, nam filius representat incontinentiam patris, nepos autem non item; Et filius præsumitur esse similis patri, non sic nepos respectu aucti siue ergo verba, siue mentem Clementinæ, aut Concilij inspicimus, dicendum est nepotes legitimos non excludi, cum nõ militet eadem ratio, & materia est odiosa. Et quia si Clementina, vel Concilium nepotem legitimum excludere voluissent, nepotem etiam, sicut filium nominassent. Denique huius opinionis sunt Glof. in c. presbyterorum, verb. filios, dist. 56. & in ca. Apostolica, 8. quæst. 1. Archid. ibi. Goffred. in summa, num. 5. de filiis presbyt. lo. And. in cap. Ad extirpandas, tit. eod. & Ambr. ibidem Pisanella, & alij summissæ communiter in verb. illegitimus.

TITVLVS XII.

De seruis non ordinandis.

Hic titulus deest in Nouis.

S V M M A R I V M.

1. Seruus fugitiuus ad dominum redire tenetur, nisi probabilis timor eum excuset, & quid tunc faciendum.

DECISIO I.

Ex consl. unico alias 2. de restit. spoliatorum.

1. Seruus fugitiuus in foro conscientie ad Dominum redire tenetur, aut eum contentum facere, quod non redecet, nisi iusta aliqua causa, qualis est probabilis timor perendi vitam, eum excuset: cum seruus fugitiuus sit de bonis fortunæ Domini sui: Non tenetur tamen restituere se illi cum iactura bonorum altioris ordinis, scilicet vitæ, eo quod nemo ad restituendum bona minoris ordinis tenetur cum iactura bonorum maioris. Arg. c. officia, de penit. & remiss. & ex Nau. in Man. ca. 17. nu. 87. Tenetur autem semper habere intentionem Domini satisfaciendi, aut eum contentum faciendi modo meliori quo potest, soluendo ei per se, vel per alium, iustum pretium, & quicquid acquirit, & lucratur, Domino suo quærere.

TITVLVS XIII.

De corpore vitiatu.

S V M M A R I V M.

1. Ordinarius Papa mandatum exequi non debet, quando ex illius executione peccatum, aut scandalum sequitur.
2. Pollex non est membrum, cuius parte tamen qui caret, quando sit irregularis.
3. Castratus ob egritudinem de consilio Medicorum, potest sine alia dispensatione ordines sacros accipere.
4. Suspensus ter est, qui sine literis dimissorijs ordinarij, tres ordines sacros accipit.

DECISIO I.

Ex consl. 1. alias 20. de rescript. in Nouis.

1. Vitium deformis corpore a Papa impetrans commisionem dispensandi cum eo ad Episcopum originis ad ordines, & beneficia & ab eo dispensatus, impetras ecclesiam parochialem alterius diocesis a Papa in forma dignum, videlicet, vt ordinarius diocesis si eum reperiret idoneum, confetret eum illi: non obstante dispensatione a legato Papæ facta super præfati curati deformitate, mandatum Papæ exequi ordinarius non tenetur: immo exequendo & ecclesiam parochialem tali deformi conferendo peccat; cum mens Papæ non sit, vt quis mandata sua exequatur, quando ex eo quod præcipitur exequuto, sequeretur peccatum, aut scandalum populi, ca. Nihil cum scandalo, & c. si quando, de refer. & Fel. ibi. & Inn. in c. Inquisitioni, in fi. de sentent. excom. quod probabiliter sequi solet dum valde deformis ad Sacramentorum administrationem admittitur.

DECISIO II.

Ex consl. 1. in Nouis, deest in antiquis.

1. Cum pollex membrum non sit ex Nauar. in Man. cap. 27. num. 206. & 262. qui pollice caret, irregularis non est, dummodo per indignationem sibi non abutulerit, ex Nauar. in Man. c. 27. nu. 198. nec exinde inducatur impotentia celebrandi, aut magna deformitas, seu scandalum in celebrando. ex Nauar. in Man. ca. 27. num. 197. De qua tamen re si dubitetur, an sine scandalo celebrare possit, & an inducat magnam deformitatem, quæ celebrationem impediatur, declaratio Episcopi requiritur, non autem sufficit arbitrii cõfessarij, aut alterius Prælati inferioris: Quod si Episcopus semel magnum induci scandalum declarat, irregularis erit, & a solo Papa dispensari potest.

DE.